

> Retouradres Postbus 1600 3800 BP Amersfoort

College van B&W van Gemeente Westerkwartier
Postbus 100
9350 AC Leek

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

Olonummer
6512335

Onze referentie
1233091

Datum 24 februari 2022
Betreft Wabo advies omgevingsvergunning rijksmonument

Bijlagen
0

Naam Aduarderzijlen
Adres Zijlsterweg
Postcode/plaats Feerwerd / Garnwerd
Gemeente/provincie Westerkwartier; Groningen;
Monumentnummer 398903

Geacht college,

Op 3 februari 2022 vroeg u mij u te adviseren over de voorgenomen wijziging(en) van bovengenoemd monument op grond van artikel 2.26, derde lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in samenhang met artikel 6.4, eerste lid onder a, van het Besluit omgevingsrecht (Bor). U heeft mij daartoe de aanvraag om een omgevingsvergunning toegezonden.

Advies

Ik adviseer u de gevraagde omgevingsvergunning te verlenen nadat overeenstemming is bereikt over het aangepaste plan voor de brug over de westelijke zijl (sluis) in de zogenoemde '2plus-variant'. Vanwege de hoge monumentale waarde en het feit dat het hier gaat om een zeer oude, mogelijk oudste gewapend betonnen brug van Nederland, adviseer ik aan de vergunning de volgende voorschriften te verbinden:

- behoud van een bouwfragment van het brugdek, dat wordt onderzocht en gedocumenteerd;
- onderzoek en documentatie van de gehele brug voorafgaand aan ontmanteling.

Hieronder licht ik toe hoe ik tot dit advies ben gekomen. Bij de beoordeling heb ik de stukken betrokken zoals deze zijn ingediend bij de aanvraag.

Het plan

Het plan betreft de restauratie van de Aduarderzijlen (sluizen) en (gedeeltelijke) reconstructie en vernieuwing van de daarbij behorende bruggen.

Motivering

Over het plan is op 7 december 2021 op locatie een uitgebreid gesprek gevoerd en is uitleg gegeven over de noodzakelijke restauratiewerkzaamheden aan de zijlen en het belang van het vernieuwen van de bruggen.

Voor het restauratieplan van de beide zijlen kan ik kort en bondig aangeven zeer positief te zijn. Het plan is tot in de details goed uitgewerkt op basis van een degelijk bouwhistorisch onderzoek. Er wordt uitgegaan van de restauratieladder en ERM-richtlijnen. Ik zie de uitvoering van het plan met vertrouwen tegemoet.

Met betrekking tot de beide bruggen is op locatie en uit de stukken duidelijk geworden dat zij in een slechte bouwkundige staat verkeren. Ik erken dat zowel de slechte bouwtechnische staat als de noodzaak tot versteviging vanwege hogere verkeersbelasting nopen tot een ingrijpende aanpak van de beide bruggen, waarbij ook het oogpunt van duurzaam gebruik op lange termijn een rol speelt.

Met het plan voor het vernieuwen van de brug over de oostelijke zijl kan ik zonder reserves instemmen. Ik adviseer daarop positief.

De brug over de westelijke zijl stelt mij voor een dilemma. We hebben hier te maken met (één van) de oudste gewapend betonbrug(gen) van Nederland, die in het werk is gestort in 1914. Vanwege de zeer hoge monumentale waarden is bij het locatiebezoek afgesproken dat er een pas op de plaats zou worden gemaakt. Er is afgesproken een variantenstudie op te stellen die verschillende (nieuwe) opties voor herstel of vernieuwing van de brug in beeld zou brengen.

Op 03-02-2022 is door u een alternatievenanalyse ter advisering overlegd. Hierin wordt duidelijk de achtergrond van de opgave uiteen gezet. In de analyse wordt een aantal opties toegelicht en zijn de voor- en nadelen in een matrix gezet. Zowel de eigenaar als uw gemeente hebben voorkeur voor variant 2, waarbij de brug in zijn geheel wordt vernieuwd, met een extra versterking en verlenging ter plaatse van de landhoofden en alleen behoud en hergebruik van de historische betonnen leuning. Ik kan mij in de basis vinden in de in de analyse gemaakte afwegingen en uw keuze voor variant 2. Ik ben het ermee eens dat behoud van een deel van het historische materiaal de voorkeur heeft boven andere varianten zoals bv een replica of een geheel nieuw ontworpen brug. Dat puur restauratief herstel van de bestaande brug schier onmogelijk is, is op locatie en uit het bouwtechnisch rapport duidelijk geworden. Toch kan ik niet in zijn geheel instemmen met variant 2.

De RCE hecht vanwege de hoge monumentale waarden aan behoud van een groter deel van het historische materiaal dan alleen de brugleuningen. Juist het als één geheel storten van leuning en dek maakt deze brug bijzonder. Daarom heb ik u mondeling en per e-mail d.d. 09-02-2022 voorgesteld om te kiezen voor een '2plus variant'. Daarbij wordt een snede door de brug gemaakt waarbij behalve de leuning, ook de eerste ligger in situ behouden blijft. Met daartussen een zelfdragend, nieuw betondek met twee liggers, conform de historische situatie, in een reconstruerende variant. Daarbij wordt wel de benodigde versterking en vernieuwing doorgevoerd. Deze '2plus variant' doet recht aan de specifieke monumentale waarden en lijkt technisch goed haalbaar en uitvoerbaar.

In een telefonisch overleg heeft u aangegeven deze variant als kansrijk te zien. Tussen onze specialist en de ontwerpers is inmiddels ook positief van gedachten gewisseld en werd de 2plus variant creatief en haalbaar geacht. Dit geeft

vertrouwen voor een goede uitkomst. Ik kies er op dit punt niet voor te adviseren een voorschrift aan de vergunning te verbinden, maar zie de uitwerking van 2plus variant graag ter afstemming en accordering tegemoet voordat u tot het verlenen van de vergunning over gaat.

Ik adviseer aan de vergunning wel de volgende voorschriften te verbinden:

- behoud van een bouwfragment van het brugdek dat wordt onderzocht en gedocumenteerd;
- onderzoek en documentatie van de gehele brug voorafgaand aan ontmanteling.

Voor het onderzoek ben ik geïnteresseerd in hoeveelheid, soort, afstand, afmetingen en profilering van de wapening, de betonsamenstelling, de betonkwaliteit, de wijze van kisten. Hebben de leuning een aparte fundering? Over de precieze onderzoeksopdracht denkt de RCE graag mee. Ik ben ermee bekend dat een deel van het materiaal bij een eerdere onderhoudsbeurt (stralen) verloren is gegaan. Toch adviseer ik dit onderzoek te laten verrichten en dit als voorschrift aan de vergunning te verbinden.

Uitgangspunten

Voor meer informatie over aanpassing, restauratie en verduurzaming van rijksmonumenten kunt u onder andere terecht bij **'Uitgangspunten en overwegingen advisering gebouwde en groene rijksmonumenten'** op www.cultureelerfgoed.nl en op www.stichtingerm.nl

Afschrift en tekeningen

Graag wijs ik u erop dat u op grond van het Bor verplicht bent een afschrift van het ontwerpbesluit en van de beschikking, beide met bijbehorende stukken, op te sturen naar de staatssecretaris van OCW, via het Omgevingsloket online of omgevingsvergunning@cultureelerfgoed.nl.

Vragen

Mocht u nog vragen hebben over de inhoud van dit advies, dan kunt u contact opnemen met de contactpersoon die in het briefhoofd vermeld staat.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed,